

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Marian Jan

Nazwisko: Szpuk

Miejsce urodzenia: Przemyśl

Data urodzenia: 12-06-1950

Imię ojca: Jan

Imię matki: Katarzyna

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta Sprawy Operacyjnego Sprawdzenia (SOS) krypt. „Kolporterzy” (nr rej. 4366), prowadzonej w okresie 24.04.1970 - 26.11.1974 przez Referat ds. SB KMiP MO Przemysł w odniesieniu do członków przemyskiego ruchu hippisowskiego i będącej elementem ogólnopolskiej akcji „Mak”. Marian Szpuk został zarejestrowany jako „osoba” do tej sprawy w dniu jej formalnego założenia, tj. 24.04.1970, pod nr 4368, jednakże działania wobec hippisów (m.in. M. Szpuka) podejmowano już wcześniej. Według wniosku o założenie sprawy z 02.04.1970, informację o powstaniu na terenie Przemysła „społecznej grupy >hippies<” uzyskano w lipcu 1969 od tajnego współpracownika ps. „Newski”. Służba Bezpieczeństwa została przy tym powiadomiona, że należący do grupy M. Szpuk wraz z jej drugim członkiem kolportowali wśród osób związanych z ruchem hippisowskim „materiały antyradzieckie”, które przywieźli z Ambasady Chin w Warszawie. Celem SOS „Kolporterzy” było ustalenie składu tej grupy, „zamiarów” jej członków oraz tego, „kto nimi kieruje”, a następnie „neutralizacja tego środowiska” (oprócz kwestii politycznych i światopoglądowych przedmiotem rozpoznania SB były zagadnienia obyczajowe i ewentualna kolizja z prawem poszczególnych osób). Według Służby Bezpieczeństwa Marian Szpuk, używający wśród młodzieży pseudonimu „Murzyn”, był jednym z inicjatorów i organizatorów „grupy >hippies<” na terenie Przemysła, utrzymywał też kontakty z członkami tego ruchu z innych miast, uczestniczył w „zjazdach >hippiesów<” w Kruszwicy i Kazimierzu nad Wisłą oraz w ich „zlocie” w Opolu, podczas festiwalu piosenki. Danych na temat przemyskich hippisów dostarczali Służbie Bezpieczeństwa m.in. tajni współpracownicy ps. „Newski”, ps. „Robert” i ps. „Marianek” oraz KO „M.M”. W toku sprawy wykorzystano także kontrolę korespondencji (m.in. meldunki specjalne z 30.12.1969 i 09.01.1970, „Notatka informacyjna dot. stanu osobowego i rozwoju organizacji ruchu młodzieżowego >Hippies<” z 28.02.1970, skierowana do I Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego ds. SB MO Rzeszów, „Analiza materiałów dotyczących grupy młodzieży na terenie Przemysła występującej pod nazwą >hippies< oraz plan profilaktycznego przeciwdziałania” z 13.03.1970, podpisany przez I Zastępcę Komendanta Miejskiego i Powiatowego ds. SB MO Przemysł i zatwierdzony przez Naczelnika Wydziału III KW MO Rzeszów, doniesienia OZI z lat 1969-1971, analiza materiałów w SOS „Kolporterzy” z 01.03.1974). W „Notatce informacyjnej dot. grupy młodzieżowej hippies w Przemysłu” z 16.04.1970 odnotowano, że „mając na uwadze niedopuszczenie do rozszerzania działalności hippiesowskiej oraz zlikwidowanie materiałów propagandowych” pochodzących z Ambasady Chin, „w dniu 15.04.1970 r., pod pretekstem włamań, jakie miały miejsce na terenie Przemysła”, dokonano przeszukań w miejscach zamieszkania kilku członków ruchu, w tym u M. Szpuka. Znalezione u niego wspomniane „materiały propagandowe wydawnictwa chińskiego o treści antyradzieckiej” i przeprowadzono z nim „rozmowę” (notatka służbowa funkcjonariusza Referatu ds. SB KMiP MO Przemysł z 15.04.1970). W 1972 roku Marian Szpuk został zaliczony przez przemyską SB do ośmiu tamtejszych, „najbardziej aktywnych” przedstawicieli ruchu hippisowskiego, „których wyjazd za granicę byłby niewskazany” (wykaz z 08.01.1972, pismo KMiP MO Przemysł do Naczelnika Wydziału III KW MO Rzeszów z 11.01.1972). W listopadzie 1974 zdecydowano o zakończeniu SOS „Kolporterzy”, uznając, że „rozpoznano członków ruchu i ich działalność” (postanowienie o złożeniu do archiwum z 08.11.1974, zatwierdzone 26.11.1974). Dnia 08.12.1974 sprawę „zdjęto z ewidencji”, a 12.12.1974 materiały złożono w archiwum Wydziału „C” KW MO Rzeszów pod sygn. 15548/II.

Akta o sygn. IPN Rz 043/600 (15548/II), zapisy kartoteczno-ewidencyjne.

Materiały administracyjne Departamentu III MSW.
Tom 4 obejmuje dane o ujawnionych „nielegalnych organizacjach i związkach” z lat 1966-1970, przesyłane do Departamentu III w 1970 roku przez komendy wojewódzkie MO. Znajduje się wśród nich informacja z 28.08.1970, podpisana przez Kierownika Grupy IV Wydziału III KW MO Rzeszów, w której zreferowano ustalenia i działania SB wobec „nielegalnych grup młodzieżowych” w województwie rzeszowskim. Podano tu m.in.: „w miesiącu marcu 1970 r. ustalono, że na terenie Przemysła istnieje nielegalna 4-osobowa grupa młodzieży tzw. >hippies<, która bierze swój początek od lata 1969 r.”. Jako jednego z jej czterech członków wskazano Mariana Szpuka. Odnotowano także, iż u wymienionych osób dokonano przeszukań, „w wyniku czego znaleziono materiały propagandowe o treści antyradzieckiej, przywiezione z Ambasady Chińskiej z Warszawy”. Przeprowadzono też z nimi „rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze”. Według SB, „przyczyną powstania tej grupy były kontakty z hippiesami z innych terenów kraju w czasie festiwalu piosenki w Opolu oraz publikacje tej treści”.

Akta o sygn. IPN BU 0296/256, t. 4 (KS 4/1370).